ДЕТСКА ГРАДИНА № 1 ”ЗДРАВЕЦ”, ГР.КАЗАНЛЪК

Адрес: 6100 Казанлък, ул. „Петьо Ганин”№1,тел.0431 623 10,e-mail: info-2410302@edu.mon.bg
Адрес на филиал 1: 6142 с.Енина, ул. „Г. Маджаров” №5;
Адрес на филиал 2: 6138 с. Долно Изворово кв. „Средно Изворово”

УТВЪРЖДАВАМ: П
МИТРА НИКОЛОВА
директор на ДГ №1 “Здравец”, гр. Казанлък
Приет на ПС с протокол № 7/11.09.2026 г.
Утвърден със заповед на директора № 32/15.09.2026 г.

МОДЕЛ
ЗА УСПЕШНА АДАПТАЦИЯ
И ПЛАВЕН ПРЕХОД НА ДЕТЕТО
ОТ СЕМЕЙНА СРЕДА КЪМ ДЕТСКАТА ГРАДИНА

1. Въведение

Постъпването на детето в детската градина е важен етап от неговото личностно и социално развитие. Преминаването от познатата семейна среда към нова социална среда е свързано с промяна в ежедневния режим, отделяне от родителите, среща с нови възрастни и деца, както и с усвояване на нови правила и модели на поведение.

Адаптацията е индивидуален процес, който протича с различна продължителност и интензивност при всяко дете. Ето защо успешното адаптиране изисква партньорство между детето, семейството и педагогическите специалисти. Основната цел е детската градина постепенно да се превърне в сигурно, предвидимо и позитивно място, в което детето се чувства прието, спокойно и значимо.

2. Основна цел

Да се създадат благоприятни условия за плавен, щадящ и индивидуализиран преход на детето от семейната среда към детската градина чрез активно партньорство между детето, родителите и педагогическите специалисти.

3. Основни задачи

- Да се осигури емоционална сигурност и спокойствие на детето.
- Да се създаде позитивно отношение към детската градина.
- Да се намали тревожността при раздялата с родителите.
- Да се изгради доверителна връзка между детето и педагогическия екип.
- Да се подпомогне постепенното включване на детето в режима и дейностите на групата.
- Да се стимулира развитието на самостоятелност и увереност.
- Да се създадат условия за позитивно взаимодействие с връстниците.
- Да се включат родителите като активни партньори в процеса на адаптация.
- Да се осигури индивидуален подход в зависимост от потребностите и особеностите на всяко дете.

- Да се проследява динамиката на адаптационния процес и при необходимост да се предприемат допълнителни мерки.

4. Основни принципи

Принцип на индивидуалния подход

Всяко дете има различен темперамент, опит, потребности и темп на адаптиране. Педагогическите специалисти се съобразяват с индивидуалните особености на детето.

Принцип на постепенността

Новата среда, режимът и социалните взаимодействия се въвеждат поетапно и с подходящо за детето темпо.

Принцип на емоционалната сигурност

На детето се предоставят приемане, внимание, подкрепа и предвидимост. Неговите емоции се признават и уважават.

Принцип на партньорството със семейството

Родителите и педагогическите специалисти обменят информация и съвместно търсят най-подходящите подходи за конкретното дете.

Принцип на позитивното насърчаване

Акцентът се поставя върху успехите и положителните прояви на детето, а не върху неговите затруднения.

Принцип на предвидимостта

Поддържането на ясна дневна структура и устойчиви ритуали създава чувство за сигурност и улеснява адаптацията.

5. Етапи на модела

Етап I – Подготовка преди постъпването

Целта на този етап е да се подготвят детето, семейството и педагогическият екип за предстоящата промяна.

Работа с родителите:

- Провеждане на предварителна среща с родителите.
- Предоставяне на информация за дневния режим, организацията и правилата в детската градина.
- Разговор относно индивидуалните особености, навици, интереси и потребности на детето.
- Уточняване на начина на хранене, сън, самообслужване и други важни ежедневни навици.
- Обсъждане на подходящ начин за раздяла между детето и родителя.
- Насърчаване на родителите да говорят позитивно и спокойно за детската градина.

Работа с детето:

- Посещение и предварително запознаване с детската градина и групата, когато това е възможно.
- Запознаване с учителите и бъдещите връстници.
- Разглеждане на помещенията и местата, които детето ще използва.
- Разговори и игри на тема „детската градина“.
- Създаване на положителни очаквания без нереалистични обещания.

Етап II – Първоначална адаптация с краткосрочно присъствие на родителя

Целта на този етап е да се осигури плавен и емоционално щадящ преход на детето от семейната среда към детската градина чрез **задължително краткосрочно присъствие на родителя в детската градина**.

Присъствието на родителя има подкрепящ характер и създава усещане за сигурност, като едновременно с това дава възможност на детето постепенно да изгради доверие към педагогическия екип, средата и останалите деца.

Продължителността и начинът на присъствие се определят индивидуално, в зависимост от възрастта, потребностите и реакциите на детето, при спазване на вътрешната организация и правилата на детската градина.

2.1. Съвместно присъствие на родител и дете

В началния период родителят присъства за кратко време в определена зона или помещение, съобразено с организацията на групата. Детето има възможност да изследва средата и да наблюдава дейностите, като родителят остава неговата основна емоционална опора.

Педагогическият специалист постепенно установява контакт с детето чрез:

- спокойна комуникация;
- игрови взаимодействия;
- предлагане на интересни и подходящи за възрастта дейности;
- ненатрапчиво включване в индивидуални и групови занимания;
- насърчаване на детето да изследва средата самостоятелно.

Родителят не се намесва активно в педагогическата работа и не замества ролята на учителя. Неговата основна функция е да осигурява спокойствие и сигурност на детето.

2.2. Постепенно намаляване на присъствието на родителя

След като детето започне да приема средата и да проявява доверие към педагогическия специалист, времето и степента на активното участие на родителя постепенно се намаляват.

Педагогическият екип и родителят договарят кратки периоди, в които родителят се отдалечава от детето, но остава в предварително определено място в детската градина. Тези периоди постепенно се увеличават според готовността на детето.

При прояви на силна тревожност подходът се адаптира, без детето да бъде насилвано да се отделя преди да е готово.

2.3. Преминаване към самостоятелно оставане

Когато детето започне да приема педагогическия специалист като сигурна фигура и проявява интерес към средата и заниманията, се преминава към кратки периоди на самостоятелно оставане в групата.

Раздялата с родителя се извършва:

- спокойно;
- кратко;
- предварително предвидимо за детето;
- с установен ритуал за сбогуване;
- без многократно връщане на родителя след раздялата.

Родителят задължително информира детето кога ще се върне, като използва разбираеми за него ориентири, например: „Ще дойда след обяда“ или „Ще дойда след сън“.

2.4. Роля на родителя

По време на краткосрочното присъствие родителят:

- подкрепя детето спокойно и уверено;
- демонстрира положително отношение към детската градина;
- следва указанията на педагогическия екип;
- не принуждава детето да участва в дейности;
- не пречи на самостоятелното взаимодействие между детето и педагога;
- избягва тревожни разговори и коментари пред детето;
- постепенно предава водещата роля на педагогическия специалист;
- спазва договореното време за присъствие и раздяла.

2.5. Роля на педагогическия специалист

Педагогическият специалист:

- приема родителя като партньор в адаптационния процес;
- предварително разяснява правилата за присъствие в групата;
- създава спокойна и предвидима среда;
- постепенно изгражда самостоятелна емоционална връзка с детето;
- наблюдава реакциите на детето при присъствието и оттеглянето на родителя;
- определя съвместно с родителя подходящите следващи стъпки;
- предоставя ежедневна кратка обратна връзка за протичането на адаптацията.

2.6. Основно правило на етапа

Краткосрочното присъствие на родителя е задължителна част от началния период на адаптация. То не цели родителят да остане постоянно в групата, а да осигури сигурна „връзка“ между семейната и детската среда и да подпомогне постепенното изграждане на доверие към педагогическия екип.

Продължителността на присъствието и преминаването към следващите стъпки се определят индивидуално, като водещ критерий е емоционалната готовност на детето.

Етап III – Постепенно включване в режима

На този етап детето постепенно се включва в основните дейности на групата – игри, занимания, хранене, почивка и режимни моменти.

Педагогическият екип:

- въвежда дневния режим постепенно;
- използва визуални и словесни сигнали за предстоящите дейности;
- подпомага детето при самообслужването;
- насърчава самостоятелността;
- включва детето в малки групи и кратки дейности;
- използва похвала и позитивна обратна връзка;
- наблюдава емоционалното и социалното поведение на детето.

Етап IV – Стабилизиране

Целта е детето да се чувства сигурно и да функционира все по-самостоятелно в групата.

Признаци на успешно протичаща адаптация могат да бъдат:

- детето влиза в групата с по-малко тревожност;
- приема утешаване от педагогическия специалист;
- включва се в игра;
- проявява интерес към средата;
- започва да изгражда взаимоотношения с други деца;
- участва в режимните моменти;
- изразява потребностите си по подходящ начин;
- постепенно възстановява обичайното си настроение след раздялата.

6. Форми на работа със семейството

Партньорството със семейството се осъществява чрез:

- индивидуални разговори с родителите;
- родителски срещи;
- кратка ежедневна обратна връзка;
- консултации с педагогически специалисти;
- анкети за установяване на потребностите и очакванията на семейството;
- информационни материали;
- тематични срещи и беседи;
- съвместни инициативи и дейности;
- при необходимост – насочване към допълнителна педагогическа или психологическа подкрепа.

7. Подходи за подкрепа на детето

Подходящи практики са:

„Ритуал за раздяла“ – кратък и повтарящ се начин за сбогуване, например прегръдка, целувка и определена фраза.

„Преходен предмет“ – при възможност детето може временно да носи малък познат предмет от дома, който му носи чувство за сигурност.

„Любима дейност“ – при пристигане детето се насочва към занимание, което харесва и което му помага да се почувства спокойно.

„Предвидим ден“ – педагогът предварително обяснява на детето какво предстои.

„Малки стъпки“ – изискванията се увеличават постепенно според готовността на детето.

„Емоционална подкрепа“ – чувствата на детето се назовават и приемат: „Виждам, че ти е мъчно за мама. Тя ще се върне след...“.

8. Роля на педагогическия специалист

Педагогическият специалист е ключова фигура в адаптационния процес. Той:

- създава спокойна и приемаща атмосфера;
- изгражда доверие с детето;
- наблюдава индивидуалните реакции;
- поддържа постоянство и предвидимост;
- насърчава самостоятелността;
- подпомага социалните контакти;
- комуникира открито с родителите;
- следи за признаци на продължителен или затруднен адаптационен процес;
- координира действията с останалите специалисти при необходимост.

9. Роля на семейството

Родителите са активни партньори в процеса. Те:

- създават позитивна нагласа към детската градина;
- поддържат сходен режим у дома, когато това е възможно;
- насърчават самостоятелността на детето;
- говорят открито за предстоящата промяна;
- не използват детската градина като наказание или заплаха;
- спазват последователен подход при раздялата;
- споделят информация за промените в поведението на детето;
- поддържат доверие и конструктивна комуникация с педагогическия екип.

10. Проследяване на адаптацията

Педагогическият екип периодично проследява:

- емоционалното състояние на детето;
- реакциите при раздяла;
- взаимодействието с възрастните;
- взаимодействието с връстниците;
- участието в игрите и педагогическите ситуации;
- храненето и почивката;
- степента на самостоятелност;
- интереса към средата;
- промяната в поведението във времето.

При установяване на продължителни или значими затруднения се обсъждат допълнителни стратегии за подкрепа в партньорство с родителите и, когато е необходимо, с подходящи специалисти.

11. Очаквани резултати

В резултат от прилагането на модела се очаква:

- детето да се чувства спокойно и сигурно в детската градина;
- да изгради доверие към педагогическите специалисти;
- постепенно да приема режима и правилата;
- да участва в дейностите според своите възможности;
- да изгражда позитивни отношения с връстниците;
- да развива умения за самостоятелност;
- да изразява своите потребности и емоции;
- родителите да се чувстват информирани и подкрепени;
- да се изгради устойчиво партньорство между семейството и детската градина.

12. Заключение

Адаптацията към детската градина е процес, който изисква време, търпение, последователност и разбиране. Най-добрите резултати се постигат, когато детето не е поставено пред необходимостта само да се приспособи към новата среда, а семейството и детската градина съвместно създават условия за неговото спокойно и постепенно включване.

В основата на модела стоят **доверието, уважението към индивидуалния ритъм на детето, емоционалната сигурност и партньорството между родители и педагози**. По този начин детската градина се превръща не просто в ново място, а в сигурна среда за развитие, общуване и учене.

Изготвеният модел за работа със семействата и децата в периода на адаптация от семейната среда към детската градина в ДГ № 1 „Здравец” гр. Казанлък с филиали в с. Енина и с. Долно Изворово е приет с решение на педагогическия съвет и утвърден със Заповед на директора.